

Voor de beeldende kunst in Vlaanderen: kunstenaars vandaag meer dan ooit een overbodige luxe?

Terwijl de kunstinstellingen in 2010 voor ca. 2 % op hun werkingskosten dienden te besparen en dat cumulatief ook in 2011 zullen moeten doen, komt dit voor de rechtstreekse ondersteuning aan individuele kunstenaars neer op een in 2010 gerealiseerde besparing van 30 % op de projectsubsidies en 42% op de internationale tussenkomsten.

De (beeldende) kunstenaars ontsnappen in 2010 niet aan de besparingsdans. Maar een besparing van 2 % doorvoeren op een bedrag dat reeds 10 jaar een bijna onmerkbare, luttele fractie is van het totale cultuurbudget (**0,35 %** van het cultuurbudget of 6,5 % van de subsidies toegekend aan beeldende kunst-instellingen) is slechts een druppel op een hete plaat. Daarom werd in de loop van 2010 op het totale budget voor rechtstreekse ondersteuning aan kunstenaars een besparing van ruim 30 % gerealiseerd. Ondersteuning in de vorm van ontwikkelingsgerichte beurzen, projectbeurzen en creatieopdrachten aan beeldende kunstenaars werd vanaf mei 2010 volledig geschrapt.

In concrete cijfers betekent dit dat in 2010 slechts 500.000 euro van de gemiddelde 750.000 euro toegekend werd aan beeldende kunstenaars in de vorm van rechtstreekse steun. De recent gepubliceerde cijfers van het Agentschap Kunsten en Erfgoed maken de in de loop van 2010 almaar afkalvende steun aan kunstenaars pijnlijk duidelijk. (267.000 euro (1^e ronde), 211.000 euro (2^e ronde) en tenslotte 43.000 euro (3^e ronde)).

Ook de steun in de vorm van tussenkomsten voor internationale werkverblijven, reis-, verblijf- en transportkosten gaat in de loop van 2010 achteruit en dit met maar liefst 42% ten opzichte van 2009.

In Nederland bedraagt de rechtstreekse ondersteuning van de kunstenaars, omgerekend naar het Vlaamse bevolkingsaantal, meer dan het 10-voudige van de 750.000 € die de Vlaamse overheid hen de voorbije jaren ter beschikking stelde. Het huidige subsidiëringsbeleid van de minister maakt kunstenaars alvast niet lui, een vrees die zij uitsprak in een interview met het weekblad Humo. Het dwingt de kunstenaars integendeel om het overgrote deel van hun tijd, energie en creativiteit niet te investeren in hun kerntaak – de creatie van werk – maar in de zoektocht naar alternatieve financieringsbronnen voor de kunstproductie. Wat van de kunstenaar in deze tijden trouwens de grootste investeerder in de cultuursector maakt.

Willen die besparingen zeggen dat de minister geen hart heeft voor cultuur? Zeker en vast heeft ze dat wel. In september 2010 beslist de minister dat 2 grote cultuurinstellingen, de Singel en het Concertgebouw van Brugge, samen jaarlijks 800.000 € recurrent extra krijgen. Dat is ruim meer dan wat haar voorganger als totale steun op jaarbasis voor de beeldende kunstenaars had voorzien, die eens te meer terugvallen op eigen middelen om een basisinfrastructuur uit te bouwen.

In het huidig aankoopbeleid voor hedendaags beeldend werk komt diezelfde filosofie naar voren. Van de schamele op jaarbasis beschikbare 200.000 € voor de aankoop van kunstwerken in 2009 wordt 50.000 € niet aan aankoop - een investering in onze kunstenaars - besteed, maar overgeheveld naar de verbouwingen aan het M HKA.

NICC, belangenbehartiger van beeldende kunstenaars, roept de minister en de volledige Vlaamse regering op om met eenzelfde groot hart voor cultuur het totale bedrag dat in 2010 geïnvesteerd is in baksteen in 2011 rechtstreeks toe te kennen aan de beeldende kunstenaars in de vorm van ontwikkelingsgerichte, project- en trajectbeurzen.

De cijfers: ondersteuning van kunstenaars

bron: jaarverslagen kunsten en erfgoed 2008 / 2009

2009	aantal BK	beeldende kunstenaars	vergelijking 2009/2008
ontwikkelingsgerichte beurs	76	577.000 €	- 5 %
projectbeurs	22	136.000 €	- 20 %
creatie	2	34.640 €	+ 10 %
TOTAAL	100	747.640 €	- 7,5 %

2010	beeldende kunstenaars 2010	beeldende kunstenaars 2009	vergelijking 2010/2009
ontwikkelingsgerichte beurs	367.000 €	577.000 €	- 37 %
projectbeurs	147.700 €	136.000 €	+ 8 %
creatie	7.000 €	34.640 €	- 80 %
TOTAAL	521.700 €	747.640 €	- 30 %

De cijfers: subsidies in het kader van het kunstendecreet

bron: jaarverslagen kunsten en erfgoed 2008 / 2009

2009		beeldende kunst	% totaal	alle kunsten	kunsten + erfgoed
organisaties	meerjarige werkingssubsidies	5.350.000 €		85.146.000 €	
	projectsubsidies	230.000 €		3.640.500 €	
	instellingen Vl. Gemeenschap	4.722.000 €		48.674.000 €	
	steunpunten	420.073 €		3.064.000 €	
kunstenaars	totaal	747.640 €	0,35 %	1.635.200 €	
	TOTAAL	11.469.713 €	5,38 %	144.720.187 €	213.000.000 €

Mark Swysen, NICC 30.10.2010